

Autor: Dariusz Kruk

Scenariusz lekcji wychowawczej.

Temat: Patriotyzm wczoraj i dziś w Polsce. Cele :

Po zajęciach uczeń posiada wiadomości :

- uczeń zna i rozumie pojęcie patriotyzm, zna barwy i symbole narodowe,
- wie jakie są przykłady postaw patriotycznych tak w przeszłości jak i w dniu dzisiejszym, potrafi wskazać Polskich patriotów.

Po zajęciach uczeń posiada umiejętności :

- uczeń potrafi wskazać elementy zachowań i postaw patriotycznych,
- potrafi podać przykłady takich postaw w przeszłości i dziś,
- potrafi rozróżnić postawy patriotyczne w różnym czasie historycznym,
- uczeń potrafi pracować i dyskutować w grupie, wysuwać argumenty i je uzasadniać,

Kształtowanie postaw:

- uczeń zdaje sobie sprawę z tego, że bycie patriotą to nie tylko walka zbrojna, ale solidna nauka, praca, rzetelne postępowanie i wykonywanie obowiązków wobec innych osób i społeczeństwa,
- kształtowanie postaw patriotycznych poprzez wzbudzenie szacunku do własnej ojczyzny i jej bohaterów,

Metody i formy:

rozmowa nauczająca z elementami dyskusji, praca w grupach, prezentacja, praca z całą klasą.

Środki dydaktyczne do wykorzystania na lekcji :

arkusze papieru, mazaki, komputer z nagraniami, pamiątki przyniesione przez klasę.

Czas realizacji :

1 godzina lekcyjna

PRZEBIEG LEKCJI

1. Po powitaniu uczniów i podaniu tematu lekcji nauczyciel (załatwieniu spraw bieżących) nauczyciel prosi o zapoznanie klasy z przyniesionymi przez uczniów przedmiotami związanymi z patriotyzmem, które są w posiadaniu ich rodzin. Uczniowie opowiadają o przyniesionych przedmiotach, wyjaśniając dlaczego związane są one z postawami patriotycznymi.
2. Nauczyciel cytuje: Zespół rockowy **Pidżama Porno** w piosence pt. „**Marchef w butonierce**”, opowiadającej o zepsuciu rodaków, braku szacunku dla naszego państwa, śpiewa:

„Mam fatalne maniery, koszmarne mam zwyczaje, lecz kiedy grają tego kraju hymn, ciągle jeszcze wstaję”.

Jak rozumiesz poniższe słowa zamieszone na pomniku?

”Tylko pod tym krzyżem tylko pod tym znakiem Polska jest Polską a Polak Polakiem.”

Co to takiego jest patriotyzm, jak wy uczniowie rozumiecie postawy patriotyczne na czym one polegały lub polegają. Swobodne wypowiedzi uczniów.

3. Nauczyciel definiuje patriotyzm na podstawie tekstu z Wikipedii (zamieszczony poniżej).

4. Nauczyciel dzieli klasę na 4 grupy i przydziela zadania:

♦ Jak okazywano patriotyzm w przeszłości „Historia Patriotyzmu w Polsce” (przykłady)

♥ Jak powinna wyglądać postawa patriotyczna człowieka współczesnego (młodzieży), jak można

manifestować swój patriotyzm dzisiaj?

♣ Jakie cechy powinien posiadać prawdziwy polski patriota?

♠ Znajdź wśród znanych Ci osób te które można nazwać patriotami, uzasadnij krótko swój wybór.

5. Czy istnieje zła odmiana patriotyzmu? Czy można kochać swój naród kosztem innych ludzi?
"POLSKA DLA POLAKÓW" – czy to hasło patriotyczne czy nacjonalistyczne?

6. Czy rodzice wpajali Wam postawę patriotyczną od dziecka, czy znacie wierszyk:

Katechizm polskiego dziecka - Władysław Bełza.

- Kto ty jesteś?
- Polak mały.
- Jaki znak twój?
- Orzeł biały.
- Gdzie ty mieszkasz?
- Między swemi.
- W jakim kraju?
- W polskiej ziemi.
- Czem ta ziemia?
- Mą ojczyzną.
- Czem zdobyta?
- Krwią i blizną.
- Czy ją kochasz?
- Kocham szczerze.
- A w co wierzysz?
- W Polskę wierzę.
- Coś ty dla niej?
- Wdzięczne dziecię.
- Coś jej winien?
- Oddać życie.

Ktoś się może śmiać, że to takie stare bajeczki dla dzieci. Ale moje pokolenie znało je równie dobrze jak pacierz.

7. Jak w czasach braku wojen, zaborów, powstań, można okazywać swój patriotyzm. Czy w dobie jednoczenia się krajów w Unii Europejskiej pojęcie patriotyzmu ma znaczenie.

Muniek Staszczyk w jednym z wywiadów powiedział:

„Ja zdecydowanie bardziej wolę codzienne gesty niż podniecanie się symboliką. Dla mnie, aby być patriotą trzeba zacząć od własnego podwórka. Trzeba zacząć od siebie – zrobić coś pozytywnego dla ludzi. Np. dla sąsiadów. Dla mnie patriotyzm to małe rzeczy, takie jak „dzień dobry” na ulicy czy jakiegokolwiek pozytywne działania, a nie ideologia czy pustostowie, którego nie znoszę. Trzeba być uczciwym człowiekiem, płacić podatki i nie oszukiwać własnego państwa. Wiadomo, że Polacy mają negatywny stosunek do swojego kraju. To nie wiąże się tylko z komunizmem, ale z całą naszą historią. Jednak z drugiej strony to jest chore”.

8. Na koniec aby podsumować mam dla Was dwie niespodzianki:

Pierwsza, co by się stało gdyby nastąpił „V Rozbiór Polski”

Druga, nowa zapewne Wam nieznana interpretacja Hymnu narodowego – Kazika Staszewskiego.

Materiały pomocnicze dla nauczyciela „nie historyka”

Patriotyzm to wielkie słowo, bliskie sercu każdego człowieka. Oznacza umiłowanie kraju ojczystego, rodzimej ziemi, a także gotowość poświęcenia się dla własnego narodu. Z patriotyzmem wiąże się umiłowanie ojczyzny, duma z jej tradycji i kultury oraz spełnianie obywatelskich powinności. Jest to rodzaj postawy społeczno politycznej opartej na zasadach miłości i przywiązania do ojczyzny, jedności i solidarności z własnym narodem, poświęcanie dobra osobistego na rzecz narodu nie zważając na środki jakich trzeba będzie użyć, zdolność do ryzykowania a nawet poświęcenia własnego życia za naród i kraj. Kto zatem jest patriotą? Patriotą jest przede wszystkim ten, kto wszystkie swe siły poświęca ojczyźnie, nie myśląc przy tym o czekających go zaszczytach, bowiem każdemu działaniu, na każdym szczeblu towarzyszyć powinna odpowiedzialność za losy kraju. Służąc ojczyźnie każdy powinien zgodnie ze swymi predyspozycjami i wrodzonymi talentami. Na przykład człowiek obdarzony darem wymowy powinien uczyć swoich rodaków zasad współżycia społecznego, poszanowania prawa i sprawiedliwości. Prawdziwy patriota ma blokadę psychiczną, która nie pozwala mu na zamieszkanie poza swoją Ojczyzną. Za bardzo kocha miejsce narodzin, by je opuścić. Gotów jest zginąć w walce o jego obronę, lecz nie odejdzie dobrowolnie. Nie można myśleć, że w czasie pokoju nie trzeba być patriotą. Przeciwnie - należy nadal myśleć o swoim kraju, o reformach, o prawie i porządku. Jest to może patriotyzm mniej widoczny, lecz także cenny. Miłość ojczyzny znajduje szczególnie wyraz w służbie. Polega ona między innymi na podejmowaniu wysiłków podporządkowania osobistych interesów dobru wszystkich Polaków. Myśląc o miłości ojczyzny, każdy z nas przyjmuje na siebie odpowiedzialność za jej rozwój i pomyślność. Każde państwo ma swoje własne symbole, które podkreślają jego suwerenność, świadczą o zajmowanym przez kraj miejscu na ziemi. W Polsce symbolami państwowymi są: godło - wizerunek Orła Białego, flaga biało-czerwona i hymn - Mazurek Dąbrowskiego. Symbole te rozpoznawalne są wszędzie i przez wszystkich. Każdy z nich ma długą historię, sięgającą nawet czasów piastowskich. Świadczy to o przywiązaniu Polaków do narodowych tradycji. Patriotyzm najbardziej widoczny jest w czasie zagrożenia ojczyzny, lecz nie tylko. Dobrym tego przykładem był okres, gdy Polska była pod zaborami oraz podczas pierwszej i drugiej wojny światowej. To właśnie wtedy, Polacy byli gotowi umrzeć za ojczyznę i za wolność. Pamięć o przeszłości pozwala budować teraźniejszość i przyszłość z myślą o rozwoju i dobru wspólnoty narodowej. Powstanie Listopadowe trwające ponad 10 miesięcy było jednym z większych zrywów narodowościowych w historii Polski. Wymierzone ono było przeciw największej potędze militarnej Europy - Rosji. Polacy mimo braku potrzebnych środków, zdecydowanie mniejszej armii i słabszej gospodarce wielokrotnie toczyli zwycięskie walki z żołnierzami carskimi. Polaków z wszystkich zaborów jednoczyła myśl o wspólnej walce i ponownej niepodległości. Przez ten czas Polska była niezależnym państwem, które zmusiło Rosję do zaangażowania wszelkich sił w stłumienie rebelii. Powstanie wywołało w obronie łamanej konstytucji młodzi szlacheccy patrioci, nie mieli co prawda planu działań, ale mieli to, czego zabrakło najwyższym oficerom - wiarę w zwycięstwo. Do klęski przyczyniła się nie tylko słabość Królestwa Polskiego wobec potęgi państwa carów, ale przede wszystkim nieudolność najwyższych dowódców i polityków. Istotnym czynnikiem był też brak rozwiązania kwestii chłopskiej. Walka ta pokazała całej Europie, że Polacy jako naród ciągle istnieją i nadal należy się z nimi liczyć. Powstanie Listopadowe miało również decydujące znaczenie pod względem ratowania rewolucji we Francji i w Belgii. Uniemożliwiło ono zbrojną interwencję Rosji w obronie starego ładu w Europie Zachodniej. Powstanie Listopadowe było wielką szansą dla narodu polskiego, niestety szansą zaprzepaszczoną przez nas samych. W obecnych czasach także możemy być patriotami. Rozwijanie prawdziwego patriotyzmu zakłada znajomość dziejów ojczystych. Należy więc poznawać bogactwo kraju. Dbać o zabytki kultury narodowej, poznawać literaturę, sztukę, obyczaje, piękno krajobrazu, polską kulturę, język, historię. Kultura stanowi o tożsamości bytu narodowego i ojczystego. Trzeba uczyć się szacunku do rodzimej mowy, piśmiennictwa i symboli narodowych.

Jeszcze Polska nie zginęła,
Kiedy my żyjemy,
Co nam obca przemoc wzięła,
Szablą odbierzemy.

Marsz, marsz, Dąbrowski,
Z ziemi włoskiej do Polski,
Za twoim przewodem
Złączym się z narodem.

Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
Będziem Polakami,
Dał nam przykład Bonaparte,
Jak zwyciężać mamy.

Marsz, marsz, Dąbrowski...

Jak Czarniecki do Poznania
Po szwedzkim zaborze,
Dla ojczyzny ratowania
Wrócim się przez morze.

Marsz, marsz, Dąbrowski...

Już tam ojciec do swej Basi
Mówi zapłakany -
"Słuchaj jeno, pono nasi
Biją w tarabany."

Marsz, marsz, Dąbrowski...